

c) *Žrtve rata*

1. *MEDVED* Ivana *EVICA*, 1929, Hrvatica, zemljoradnica. Poginula od nagazne mine 10. 5. 1944. godine u Graberju kod Petrinje.
2. *MEDMED* Marka *MARTIN*, 1932, Hrvat, dijete. Poginuo nesretnim slučajem od strane NOB 11. 10. 1943. godine u Hrvatskom Selu.

NAPOMENA: Podatke prikupili i provjerili *Slavko Luke Išek*, *Josip Marka Trdina*, *Mrko Ivana Maričković*, *Milan Luke Žugaj*, svi rodom iz Hrvatskog Sela.

KABLAR

Na sjevernom dijelu teritorije kotara Vrginmosta, između Banskog Kovačevca i Banske Selnice, nalazi se selo Kablar. Po veličini spada u red srednjih sela. Selo je imalo 341 stanovnika 1931. godine, uoči rata 1941. godine oko 376, a prema prvom posleratnom popisu 1948. godine bilo je 360 stanovnika i 85 domaćinstava. Po nacionalnom sastavu svi stanovnici su Hrvati, a po socijalnom zemljoradnici. Samo je *Ivan Baburić* imao mlin i pilanu sa pogonom na drvo. Bilo je i nekoliko samoukih stolara, tesara, kolara i bačvara. Ova zanimanja je uvjetovala neposredna blizina dobre hrastove šume zvane Kovačevački lug, koja je poslije oslobođenja sasječena.

Stanovnici ovoga sela bili su siromašnog stanja, a dobar dio i velika sirotinja. Siromaštvo ih je tjeralo za zaradom i u druge zemlje Evrope, Južne i Sjeverne Amerike. U selu nije postojala ni škola, ni crkva, zbog čega je bio veliki postotak nepismenih. Samo su dvojica imala srednju školu.

U političkoj aktivnosti selo je znatno zaostajalo za susjednim selima. Nešto više aktivnosti bilo je u okviru ogranka »Seljačka sloga« na čelu sa *Matom Prpićem*.

Po uspostavi tzv. NDH veći broj muškaraca bio je mobilisan u ustaške i domobranske jedinice, od kojih je u toku rata šest poginulo u ustaškim redovima, a osam u domobranskim jedinicama. U NOV bila su četiri mještanina: *Ivan Grgić Žuti*, *Ruda Mance*, *Ivan Poje* i *Ivan Ivana Tonković*. Sva četvorica preživjela su rat.

Partijske organizacije prije rata nije bilo iako su kao članovi KPH djelovali *Albert Baburić*, *Ivan Dolečki* i *Ivan Tonković*. Ni u toku NOB nije postojala organizacija KPH. Ni druge društveno-političke organizacije (omladinska i AFŽ) nisu organizovane. Od 1943. godine u selu je radio pod ilegalnim uslovima NOO, čiji je predsjednik bio *Ivan Tonković Stari*, a članovi *Jura Boljkovac* i *Nikola Grgić*. Radili su po direktivi Komande mjesta Skakavac i Sjeničak, pretežno na pitanjima obavještajne službe, prikupljanja ži-vežnih namirnica i drugog materijala za potrebe NOV.

Uslovi za rad na liniji NOB bili su otežani, jer se sve do decembra 1942. godine u Banskome Kovačevcu, stalno nalazila ustaško-domobranska jedinica. I poslije toga u selo su često upadale neprijateljske manje jedinice. Tek od polovine 1943. godine nastaje veća aktivnost na liniji NOB.

Iz ovoga sela nema nosilaca »Partizanske spomenice 1941«, niko nije poginuo u redovima NOV, nema žrtava fašističkog terora, a 14 je poginulo na strani neprijatelja.

NAPOMENA: Podatke prikupio i pripremio: *Mato Mije Jelkovic*, rodom iz Lipja, aktivni saradnik i politički radnik NOB.